

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-R.431.2.8.2016.EW

Warszawa, 03 lutego 2017 r.

**Pan
Roman Ochyński
Starosta
Powiatu Lipskiego
ul. Rynek 1
27-300 Lipsko**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.) w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej, Oddziału w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Radomiu, przeprowadzili w dniach 30 listopada i 1 grudnia 2016 roku kontrolę problemową w Starostwie Powiatowym w Lipsku. Przedmiotem kontroli było sprawdzenie prawidłowości realizacji zadań własnych powiatu w przedmiocie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie opracowywania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana bez zastrzeżeń w dniu 19 stycznia 2017 roku, przekazuję Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Organizację i zasady funkcjonowania Starostwa Powiatowego w Lipsku określa Statut przyjęty Uchwałą Nr XXII/117/2012 Rady Powiatu w Lipsku z dnia 29 lutego 2012 roku oraz Regulaminy Organizacyjne Starostwa Powiatowego w Lipsku przyjęte Uchwałą Nr

XLII/224/2013 Rady Powiatu w Lipsku z dnia 27 listopada 2013 roku oraz Uchwałą Nr LI/92/2016 Zarządu Powiatu w Lipsku z dnia 25 lipca 2016 roku.

Na podstawie analizy treści zapisów uchwały z dnia 25 lipca 2016 roku stwierdzono, że do obiegu prawnego wprowadzono kolejny regulamin organizacyjny bez wyeliminowania poprzednio obowiązującego.

Uchwałą Nr XI/74/2000 Rady Powiatu w Lipsku z dnia 28 stycznia 2000 roku w Powiecie Lipskim przyjęto „*Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lipskim*”. Powyższa Strategia nie zawierała czasookresu obowiązywania, jedyne zapisy wskazujące okres realizacji dotyczące okresu *od 2000 roku i lata następne*, brak daty końcowej realizacji powyższej strategii dla Powiatu Lipskiego. Ustalono, że przedstawiona podczas kontroli *Strategia* nie zawierała aktualnych zapisów w przedmiocie kontroli. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku poinformował zespół kontrolny o trwających aktualnie pracach nad przygotowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Z wyjaśnień dyrektora wynika, że podjęto działania mające na celu identyfikację problemów społecznych w powiecie, stanowiących podstawę do opracowania dokumentu, w którym zjawisko przemocy identyfikowane jest jako jedna z patologii społecznych.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy. „*Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Lipskim na lata 2013 – 2018*” został przyjęty Uchwałą Nr XXXIV/188/2013 Rady Powiatu w Lipsku z dnia 27 lutego 2013 roku. Wykonanie przedmiotowej uchwały powierzono Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Lipskim na lata 2013 – 2018 został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie w Lipsku we współpracy z instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie powiatu.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku pełni rolę koordynatora w zakresie realizacji zadań określonych w *Programie*, nie stwierdzono jednak porozumień zawartych pomiędzy podmiotami administracji samorządowej odnośnie wspólnych przedsięwzięć.

W przedmiocie objętym kontrolą ustalono, że realizację zadań z zakresu zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w powiecie realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku. Zgodnie z zapisami § 4 ust. 1 pkt 1 Statutu

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku, stanowiącym załącznik do Uchwały Nr XXI/111/2012 Rady Powiatu w Lipsku z dnia 27 stycznia 2012 roku przedmiotem działania Centrum jest realizacja zadań: „z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie (...)”.

W myśl § 2 pkt 4 Regulaminu Organizacyjnego wprowadzonego Uchwałą Nr XLV/69/2012 Zarządu Powiatu Lipskiego z dnia 22 marca 2012 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku realizuje zadania z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W kontrolowanym okresie do ww. regulaminu wprowadzone zostały zmiany na podstawie Uchwały Nr LXII/111/2012 z dnia 27 września 2012 roku oraz Uchwały Nr CI/171/2014 z dnia 14 stycznia 2014 roku.

Realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na terenie powiatu lipskiego zgodnie z przyjętymi założeniami ma na celu *zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej oraz wypracowanie skutecznych metod postępowania w sytuacji występowania przemocy w rodzinie.*

Za główny cel przyjęto: *Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci oraz poprawa skuteczności osób obowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.*

W Programie określone zostały cele szczegółowe:

- podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy w celu poprawy sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- zwiększenie dostępności dla osób doznających przemocy w rodzinie i skuteczności ochrony ofiar przez podejmowanie działań profilaktycznych;
- dostosowanie istniejącej infrastruktury instytucjonalnej do potrzeb osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności działań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie;
- ograniczenie przemocy w rodzinie.

Na podstawie analizy Programu stwierdzono, że w treści jego zapisów nie uwzględniono wskazania realizatorów poszczególnych działań, harmonogramu realizacji zadań i terminów wykonania zaplanowanych działań. Ponadto nie określono wskaźników poziomu realizacji założonych efektów oraz systemu ewaluacji na podstawie których powinna być sporządzona ocena

efektywności Programu. Nie wskazano również formy i terminu sporządzania sprawozdania wraz ze wskazaniem jego adresata, co uniemożliwia skuteczny system monitoringu.

Ponadto, w Programie nie określono wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań.

Z wyjaśnień udzielonych przez Panią Henrykę Kosanowską – dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku wynika, że zadania realizowane są na bieżąco w zależności od potrzeb.

Ponadto, w okresie objętym kontrolą na terenie powiatu zrealizowane zostały następujące zadania:

- we współpracy z Komendą Powiatową Policji w Lipsku, OIK i Poradnictwem Rodzinnym w Siennie, Sądem i ośrodkami pomocy społecznej opracowano diagnozę zjawiska przemocy na terenie powiatu lipskiego;
- świadczenie specjalistycznych usług przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Siennie, który funkcjonował do 31.12.2015 roku, z pomocy skorzystało 11 osób, z powiatów: grójeckiego, kozienickiego, radomskiego, zwoleńskiego, przysuskiego, w tym jedna kobieta z trójką dzieci z powiatu lipskiego;
- osobom doznającym przemocy zapewniono wsparcie w formie specjalistycznego poradnictwa rodzinnego. Z poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego w systemie ciągłym skorzystało 10 osób. Poradnictwo prawne i psychologiczne prowadzone było w PCPR w Lipsku. Z ogólnej liczby porad prawnych – 20 % stanowiły ofiary przemocy domowej, z porad udzielonych przez psychologa z ogólnej liczby 10 % stanowiły ofiary przemocy domowej;
- podnoszenie kwalifikacji pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku – czterech pracowników odbyło łącznie 7 szkoleń na tematy: *Sprawcy przemocy domowej, Strategie postępowania, Zapobieganie przemocy domowej, Praktyczne aspekty pracy zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych*;
- dystrybucja materiałów i ulotek dot. przemocy w rodzinie oraz instytucji świadczących pomoc dla ofiar przemocy w rodzinie, przez PCPR w Lipsku;
- uczestnictwo pracowników Centrum w posiedzeniach gminnych zespołów interdyscyplinarnych;
- rekrutacja dzieci z rodzin alkoholowych, dotkniętych przemocą w rodzinie oraz dzieci z pieczy zastępczej na kolonie POGODNE LATO organizowane przez ZHP w Warszawie, przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipsku;

- PCPR w Lipsku prowadziło doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych. W kontrolowanym okresie zorganizowano 5 spotkań dot. działań ujętych w *Programie*: 2 marzec 2015 r. – szkolenie dotyczące procedury przewozu dzieci i osób w sytuacji kryzysowej w powiecie lipskim, 2 czerwca 2015 r. – omówienie tematu kolonii POGODNE LATO, odbiór dziecka z rodziny w sytuacji kryzysowej, omówienie spraw OIK w Siennie i Poradnictwa Rodzinnego oraz umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej, 8 stycznia 2016 r. – omówienie spraw likwidacji OIK i dalsza ścieżka zapobiegania przemocy domowej w powiecie, sprawy różne i PFRON, 11 października 2016 r. – dworactwo i szkolenie praktyczne aspekty pracy zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych, 25 października 2016 r. – szkolenie metodyczne poradnictwo rodzinne, prawne i psychologiczne oraz problemy przemocy domowej;
- każdego roku PCPR w Lipsku organizuje kampanię „Niebieski Tydzień”, w ramach kampanii istnieje możliwość skorzystania z porad funkcjonariuszy policji oraz z pomocy kuratorów Kuratorskiej Służby Sądowej Sadu Rejonowego w Lipsku.

W powiecie lipskim, w okresie objętym kontrolą, nie były opracowane i realizowane programy służące działaniom profilaktycznym mające na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, o których mowa w art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.).

Na terenie Powiatu Lipskiego funkcjonował Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Siennie, przy ul. Szkolnej 41 działający w strukturach Powiatowego Zespołu Placówek Pomocy Dziecku i Rodzinie. OIK świadczył usługi na rzecz osób i rodzin z terenu powiatu grójeckiego, kozienickiego, radomskiego, zwoleńskiego i przysuskiego na podstawie podpisanych porozumień w zakresie świadczenia specjalistycznej pomocy hostelowej oraz pomoc diagnostyczno – konsultacyjno – terapeutyczną z możliwością przebywania w OIK do 3 miesięcy.

Z dniem 31 grudnia 2015 roku Rada Powiatu w Lipsku Uchwałą Nr XVII/84/2016 z dnia 27 stycznia 2016 roku przekształciła Powiatowy Zespół Placówek Pomocy Dziecku i Rodzinie w Siennie poprzez likwidację Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Siennie.

Zgodnie z zapisami art. 6 ust. 3 pkt 3 i pkt 4 ww. ustawy powiat zobowiązany jest do zapewnienia miejsc w ośrodkach wsparcia lub w ośrodkach interwencji kryzysowej dla osób dotkniętych przemocą. Na terenie Powiatu nie funkcjonują specjalistyczne ośrodki wsparcia, które mogłyby zapewnić miejsca odseparowania dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Powiat nie

zawarł stosownych porozumień w celu realizacji powyższego zapisu. Nie prowadzono również programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie oraz nie odnotowano przypadku odebrania dziecka z rodziny, o którym mowa w art. 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W związku z ustaleniami dokonanymi podczas kontroli, realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oceniono pozytywnie z uchybieniami.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pana o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Wyeliminować z obiegu prawnego Regulamin Organizacyjny Starostwa Powiatowego w Lipsku przyjęty Uchwałą Nr XLII/224/2013 Rady Powiatu w Lipsku z dnia 27 listopada 2013 roku.
2. Dokonać zmian w „Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Lipskim na lata 2013-2018” ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramu realizacji poszczególnych zadań oraz terminów wykonania zaplanowanych działań, realizatorów odpowiedzialnych za poszczególne zadania, wskaźników poziomu realizacji założonych efektów oraz systemu ewaluacji, formy i terminu sporządzania sprawozdania wraz ze wskazaniem jego adresata oraz wysokości środków finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań.
3. Opracować i realizować programy służące działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, o których mowa w art. 6 ust.3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390).
4. Podjąć działania zmierzające do zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
5. Zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsca w ośrodkach interwencji kryzysowej, zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 4 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Jednocześnie w trakcie kontroli stwierdzono, że opracowany dokument pod nazwą *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lipskim* nie zawierał wskazania czasookresu obowiązywania (brak daty końcowej) oraz aktualnych zapisów w przedmiocie kontroli.

W związku z tym wskazane jest podjęcie działań mających na celu zmianę zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lipskim z uwzględnieniem zapisów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz czasookresu obowiązywania przedmiotowego dokumentu.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 roku poz. 930 z późn. zm.) w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 i 6 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie oraz Oddział w Delegaturze – Placówce Zamiejscowej w Radomiu, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z art. 130 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6000 zł.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Marcin Wodziński
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej